

Wielki Piątek to jeden z najświętszych dni w katolickim kalendarzu liturgicznym. W tym dniu Kościół wspomina Mękę i Śmierć naszego Pana Jezusa Chrystusa – ofiarę odkupienia, która otworzyła bramy zbawienia dla całej ludzkości. W tym kontekście „Modlitwa za Żydów” w Liturgii Męki Pańskiej ma szczególne znaczenie, ponieważ dotyczy bezpośrednio relacji między chrześcijaństwem a narodem żydowskim – relacji głęboko zakorzenionej w historii zbawienia, czasami złożonej i trudnej.

Na przestrzeni wieków modlitwa ta była przedmiotem zmian i debat, zwłaszcza w XX i XXI wieku. Aby jednak w pełni zrozumieć jej znaczenie, należy umiejscowić ją w kontekście teologicznym i liturgicznym. Dlaczego Kościół modli się za Żydów w Wielki Piątek? Jaki jest jej sens w tradycyjnej teologii katolickiej? Jak powinniśmy ją dziś rozumieć z perspektywy wiary?

W tym artykule przeanalizujemy pochodzenie, historię, teologię oraz aktualne znaczenie tej modlitwy, pozostając wiernymi tradycyjnemu nauczaniu Kościoła.

I. Początki Modlitwy za Żydów w Wielki Piątek

Od najdawniejszych czasów Kościół katolicki włączał do liturgii Wielkiego Piątku serię modlitw zwanych „Modlitwami uroczystymi”. Są to modlitwy wstawiennicze za różne grupy: wiernych chrześcijan, papieża, katechumenów, heretyków i schizmatyków, pogan, władców, a także za Żydów.

Już w najstarszych liturgiach Kościół modlił się o nawrócenie narodu żydowskiego. Ta praktyka ma swoje uzasadnienie w nauczaniu św. Pawła, który wyraża swoje głębokie pragnienie, aby cały Izrael został zbawiony i uznał Jezusa Chrystusa za Mesjasza (por. Rz 9-11).

II. Relacja między Narodem Żydowskim, Chrystusem i Kościołem

Aby zrozumieć sens tej modlitwy, konieczne jest przypomnienie szczególnej relacji, jaką naród żydowski ma z Bogiem i historią zbawienia.

1. **Naród Starego Przymierza:** Bóg wybrał Izrael jako swój święty lud, dał mu Prawo i zawarł z nim Stare Przymierze. To wybranie nie było oparte na zasługach Izraela, lecz było czystym darem Bożej łaski (por. Pwt 7,6-8).
2. **Odrzucenie Chrystusa i jego konsekwencje:** Jednak gdy nadeszła pełnia czasów, wielu w Izraelu nie rozpoznało Jezusa jako Mesjasza. Ewangelie opisują, jak został

odrzucony przez ówczesne władze religijne i ostatecznie skazany na śmierć. Wydarzenie to, choć bolesne, było częścią Bożego planu zbawienia (por. Dz 2,22-23).

3. **Nowe Przymierze w Chrystusie:** Przyjście Jezusa wypełnia Stare Przymierze, ustanawiając Nowe Przymierze przypieczętowane Jego Krwią. Kościół, jako Nowy Izrael, dziedziczy obietnice i staje się prawdziwym Ludem Bożym. Nie oznacza to jednak, że Żydzi zostali odrzuceni; oni również są powołani do wiary w Chrystusa.

Św. Paweł wyjaśnia tę tajemnicę w Liście do Rzymian (rozd. 11), używając obrazu drzewa oliwnego: Żydzi są naturalnymi gałęziami, ale niektóre z nich zostały odcięte z powodu niewiary, a na ich miejsce wszczepiono dzikie gałązki (poganie). Bóg jednak może ponownie wszczepić Żydów, jeśli uwierzą w Chrystusa.

III. Historia Modlitwy i Jej Zmiany w Liturgii

Przez wieki tradycyjna modlitwa za Żydów w Wielki Piątek brzmiała w łacinie następująco:

„Oremus et pro perfidis Iudaeis...”

Co można przetłumaczyć jako: „Módlmy się także za wiarołomnych Żydów...”. Łacińskie słowo *perfidis* oznacza „niewierzący” lub „pozbawiony wiary”, jednak z biegiem czasu nabrało ono negatywnego znaczenia w językach nowożytnych.

Z tego powodu w XX wieku, zwłaszcza po Soborze Watykańskim II, modlitwa ta została zmieniona, aby uniknąć możliwych nieporozumień lub obraźliwych interpretacji. W reformie liturgicznej z 1970 r. pod przewodnictwem papieża Pawła VI, usunięto wzmiankę o nawróceniu Żydów, zastępując ją bardziej ogólną prośbą o ich wierność Bogu.

Jednak w 2008 roku papież Benedykt XVI wprowadził nową wersję tej modlitwy w nadzwyczajnej formie Mszy św. (*Usus Antiquior*), zachowując prośbę o nawrócenie Żydów, lecz w bardziej wyważonej formie:

„Módlmy się także za Żydów, aby Bóg nasz Pan oświecił ich serca, aby uznali Jezusa Chrystusa, Zbawiciela wszystkich ludzi.”

Zmiana ta miała istotne znaczenie, ponieważ potwierdzała tradycyjne nauczanie Kościoła, zgodnie z którym zbawienie jest możliwe tylko w Chrystusie, jednocześnie eliminując sformułowania mogące być postrzegane jako obraźliwe.

IV. Znaczenie i Aktualność Dziś

Obecnie Modlitwa za Żydów pozostaje świadectwem powszechnej misji Kościoła. Nie jest wyrazem pogardy czy wrogości, ale aktem prawdziwej miłości. Kościół pragnie zbawienia wszystkich ludzi, w tym narodu żydowskiego, i dlatego modli się, aby rozpoznali Jezusa Chrystusa.

Ważne jest, aby pamiętać, że modlitwa ta nie stoi w sprzeczności z szacunkiem i uznaniem, jakie Kościół ma dla narodu żydowskiego. Sobór Watykański II w deklaracji *Nostra Aetate* podkreślił, że Żydzi pozostają umiłowani przez Boga, gdyż „dary łaski i wezwanie Boże są nieodwołalne” (Rz 11,29).

Jednak nie oznacza to, że istnieją dwa różne drogi zbawienia – jedna dla Żydów, a druga dla chrześcijan. Magisterium Kościoła uczy, że istnieje tylko jedna droga do zbawienia i jest nią Chrystus (por. J 14,6). Dlatego Kościół modli się z miłością, aby Żydzi mogli uznać Jezusa za obiecanego Mesjasza.

Zakończenie: Modlitwa Miłości i Nadziei

Modlitwa za Żydów w Wielki Piątek jest wyrazem wierności Kościoła jego misyjnemu posłannictwu. Nie jest to modlitwa potępienia, lecz pokorna prośba, aby naród Starego Przymierza rozpoznał swojego Mesjasza.

Niech Najświętsza Maryja Panna, Matka Kościoła i Córka Syjonu, wstawia się za nawróceniem wszystkich serc, abyśmy byli wiernymi świadkami prawdy.

Niech w tym Wielki Piątek nasza modlitwa będzie echem miłości Chrystusa do całej ludzkości!